

PROCES-VERBAL
al Ședinței
Consiliului Regional pentru Dezvoltare Nord

07.10.2014

*Sala restaurantului „Nistru”, mun. Bălți,
str. Independenței, 32, et. II*

Prezidează: **Ion PAREA**, președintele CRD Nord,

Total membri ai CRD Nord 48 persoane

Din ei prezenți: **27 persoane**

Absenți: 21 persoane

5 invitați

În total prezenți **46 persoane**

Invitați:

Dl **Liviu OBOROC**, Viceministru al Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, MDRC

Dl **Valerian BÎNZARU**, Șeful Direcției generale dezvoltare regională, MDRC

Dl **Dorin ANDROS**, Șeful Direcției politică și cooperare regională

Dna **Tamara GUVIR**, expert GIZ / GOPA II în MDS

Dl **Grigori MÎRZENCO**, consultant Național junior în DLR

Dl **Thomas HERZ**, expert internațional în domeniul DLR

Dna **Ala DRUȚĂ**, Oficiul Schimbarea Climei

Dl **Vasile SCORPAN**, Oficiul Schimbarea Climei

Ordinea de zi:

Timpul	Subiectul
09:30- 10:00	Înregistrarea participanților
10:00-10:15	Cuvînt de deschidere <i>Dl Ion PAREA, președintele CRD Nord</i> <i>Reprezentantul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor</i>
10:15-10:30	Prezentarea agendei și ordinii de zi a ședinței CRD Nord <i>Dl Ion PAREA, președintele CRD Nord</i>
10:30-10:45	1. Cu privire la activitatea Consiliului Regional pentru Dezvoltare Nord <i>Dl Ion PAREA, președintele CRD Nord</i>
10:45-11:00	2. Cu privire la implementarea Planului de activitate al ADR Nord în perioada ianuarie – septembrie 2014 <i>Dl Ion BODRUG, director ADR Nord</i>
11:00-11:15	3. Cu privire la implementarea Proiectelor de dezvoltare regională în perioada ianuarie-septembrie 2014 <i>Dl Constantin BÂNDIU,</i> <i>Șeful secției managementul proiectelor, ADR Nord</i>
11:15-11:30	4. Cu privire la progresul înregistrat în procesul de elaborare a PRS în domeniul DRL <i>Expertul GIZ / Gopa II</i>
11:30-11:45	5. Cu privire la prezentarea informației despre decizia CNCDR privind redistribuirea mijloacelor financiare ale FNDR pentru proiectele din Regiunea de Dezvoltare Nord în anul 2014 <i>Dl Ion PAREA, președintele CRD Nord</i>
11:45-12:15	6. Fenomenul schimbărilor climatice vulnerabilitatea și oportunitățile de adaptare <i>Dna Ala DRUȚĂ, Oficiul Schimbarea Climei</i>
12:15-12:45	7. Proiectul ADA/UNDP "Suport pentru Procesul Național de Planificare a Adaptării Republicii Moldova la Schimbările Climatice": Schema de granturi mici pentru finanțarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice la nivel local <i>Dl Vasile SCORPAN, oficiul Schimbarea Climei</i>
12:45-13:00	Diverse, concluzii <i>Dl Ion PAREA, președintele CRD Nord</i> <i>Reprezentantul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor</i>
13:00	Pauza de cafea

Cuvânt de deschidere

Președintele CRD Nord, Dl **Ion PAREA**, a salutat membrii CRD Nord și le-a mulțumit pentru participare la ședință, în pofida perioadei politice complicate. A menționat că ședința este organizată conform planului și a dat citirii subiectele incluse în agendă.

Dl **Dorin ANDROS**, Șeful Direcției Politică și cooperare regională, MRDC, a propus să fie inclus în agendă subiectul *Cu privire la implicarea Consiliilor raionale pentru identificarea terenului necesar pentru construcția depozitului regional de deșeuri în Zona II de MDS în RDN*, reieșind din faptul că la ședința CRD Nord sunt prezenți experții GIZ / GOPA II în MDS. Propunerea a fost acceptată de majoritatea celor prezenți.

Dl **Ion PAREA** a oferit cuvântul Dlui **Liviu OBOROC**, Viceministrul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, care a salutat membrii CRD Nord din numele Ministrului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor. A informat că, până la finele anului curent, va mai avea loc încă o ședință a CRD Nord, în care vor fi stabilite obiectivele pentru anul 2015 pentru ADR Nord și CRD Nord și vor fi prezentate prioritățile MDRC. A îndemnat membrii CRD Nord să fie activi pentru elaborarea proiectelor de viitor și participarea la stabilirea priorităților pentru regiune, în concordanță cu documentele de politici existente.

1. Conform agendei, Dl Ion PAREA, președintele CRD Nord, a prezentat subiectul *Cu privire la activitatea Consiliului Regional pentru Dezvoltare Nord*.

A informat despre activitățile ce au fost realizate pe parcursul anului, conform Planului de activitate al membrilor CRD Nord pentru anul 2014, și a adus la cunoștință activitățile ce urmează a fi realizate până la sfârșitul anului. (Nota informativă și prezentarea, anexă la procesul-verbal)

La capitolul *Elaborarea inițiativelor legislative*, Dl **Ion PAREA** a reamintit de demersul expedit la sfârșitul anului trecut, în care s-a propus membrilor CNCDR să fie efectuate modificări în Manualul Operațional al FNDR și anume: *Suma din FNDR, distribuită pentru realizarea proiectelor regionale să fie repartizată conform deciziei CRD Nord. 10% din suma repartizată să fie alocată aplicantului pentru elaborarea proiectelor tehnice a proiectelor selectate pentru finanțare*.

Dl **Valeriu ȚARIGRADSCHI**, Președintele raionului Glodeni, a reamintit repetat de propunerea cu referire la cumularea FNDR. La întrebarea Dlui **Valerian BÎNZARU**, Șeful Direcției Generale dezvoltare regională, ce are în vedere prin cumularea fondului, Dl **Valeriu ȚARIGRADSCHI** a explicat ca sursele nevalorificate în anul curent să fie trecute pentru valorificare în anul viitor.

Dl **Valerian BÎNZARU**, Șeful Direcției generale dezvoltare regională, a explicat că în DUP 2013-2015 a fost aprobat un număr concret de proiecte pe țară, pentru care s-a prevăzut circa 1 mlrd. 300 mln. lei. MDRC a solicitat ca, în Legea bugetului anual, suma soldului ce rămâne nevalorificată din FNDR să fie transferată de la un an la altul. Demersul MDRC nu a fost aprobat de Parlament, de aceea nu e posibil de aplicat această propunere la nivel regional. MDRC este mereu în căutare de parteneri de dezvoltare regională, la fel se orientează la fondurile ministerelor sectoriale, atunci când e vorba de căutarea surselor financiare pentru implementarea proiectelor. Ministerele de resort și-au luat angajamentul să contribuie la proiectele de dezvoltare regională în DLR și MDS, dar nu așa și nu au mai participat la cofinanțare. FNDR poate acoperi circa 60% din suma totală a proiectelor incluse în DUP.

Dl **Valeriu ȚARIGRADSCHI**, Președintele raionului Glodeni, a insistat să ne facem auziți la nivel național, ca apoi să se răsfrângă și la nivel regional. Finanțarea europeană va fi redirecționată direct în regiune și, dacă regiunea nu va fi capabilă să asimileze fondurile europene, se va pune la îndoială profesionalismul și activitatea regiunii. Regiunea trebuie să se unească în jurul unui obiectiv. Dacă regiunea va avea un catalizator, pe viitor nu va mai persista riscul ca ședințele CRD Nord să nu aibă loc.

Dl **Boris IVASI**, Vicepreședintele raionului Soroca, a susținut ideea dlui Valeriu Țarigraschi și a informat printr-un exemplu că raionul Soroca a fost nevoită să ia un împrumut de la bancă în sumă de circa 7 mln. lei pentru proiectarea drumurilor locale și apeductele magistrale. Reabilitarea rețelei de drum public local Pârlița-Dumbrăveni-Vădeni-Florești, în lungime de 13,3 km, a adus un triplu beneficiu raionului, menționând că o parte din sursele financiare au fost alocate și din FNDR. De asemenea, a remarcat că va fi oportun dacă finanțările vor fi atribuite la proiecte interraionale și/sau regionale. La fel, a adus exemplul cu proiectarea construcției/reabilitării podurilor de la Glodeni și Soroca, care, după părerea dlui, ar aduce un beneficiu întregii regiuni.

Dl **Ion PAREA**, Președintele CRD Nord, a menționat că propunerea membrilor CRD Nord, discutată anterior, nu a fost acceptată la ședințele CNCDR. Consideră că fiecare raion ar dori să aibă cota parte și acces la sursele financiare ale FNDR. De aceea, unii președinți de raioane nu sunt cointeresați să participe la ședințele CRD Nord, deoarece nu au niciun interes. În concluzie, Dl **Ion PAREA**, Președintele CRD Nord, a spus că membrii CRD Nord ar dori ca FNDR să fie ca o contribuție la proiectele regionale, dar nu ca o sursă de finanțare de bază.

2. În continuare, președintele CRD Nord i-a oferit cuvânt Dlui **Ion BODRUG**, Director ADR Nord, care a prezentat subiectul *Cu privire la implementarea Planului de activitate al ADR Nord în perioada ianuarie-septembrie 2014.*

A relatat:

- obiectivele principale pentru anul 2014;
- Principalele realizări ale ADR Nord în perioada ianuarie-septembrie 2014;
- Structura activităților ADR Nord și activitățile realizate (prezentarea în anexă).

DI Ion PAREA a întrebat dacă sunt observații referitor la implementarea Planului de activitate al ADR Nord pentru anul 2014. Întrebări nu au parvenit.

A propus să fie pus la vot decizia nr. 2, *Cu privire la implementarea Planului de activitate al ADR Nord pentru perioada ianuarie-septembrie 2014.* (anexa la procesul-verbal)

S-a votat:

PRO – 26

CONTRA – 0

ABȚINUT – 0

- **S-a decis:** Activitatea Agenției de Dezvoltare Regională Nord *pentru perioada ianuarie-septembrie 2014* se consideră drept *satisfăcătoare*.

3. Conform agendei, **DI Constantin BÂNDIU**, Șeful Secției managementul proiectelor a ADR Nord, a prezenta subiectul *Cu privire la implementarea Proiectelor de dezvoltare regională în perioada ianuarie-septembrie 2014.*

A relatat:

- portofoliul de proiecte de dezvoltare regională realizat în anul 2014;
- sursele de finanțare ale acestora;
- proiectele finanțate din FNDR și din alte surse (prezentarea în anexă).

Întrebări cu referire la cele relatate nu au parvenit și **DI Ion PAREA** a dat citire Deciziei nr. 3, *Cu privire la implementarea Proiectelor de dezvoltare regională în perioada ianuarie-septembrie 2014 și a propus la vot* (anexa la procesul verbal). În acest context, s-a propus ca activitatea ADR Nord la capitolul implementarea proiectelor în anul 2014 să fie considerată bună.

S-a votat:

PRO – 26

CONTRA – 0

ABȚINUT – 0

S-a decis: Activitatea Agenției de Dezvoltare Regională Nord privind implementarea proiectelor *pentru perioada ianuarie-septembrie 2014* se consideră drept *bună*.

4. **DI Ion PAREA** a propus să fie schimbate cu locul subiectele din agendă, astfel încât să urmeze subiectul *Cu privire la prezentarea informației despre decizia CNCDR privind redistribuirea mijloacelor financiare ale FNDR pentru proiectele din Regiunea de Dezvoltare*

Nord în anul 2014. Astfel, a fost prezentată decizia nr. 3 a ședinței CNCDR din data de 02.09.2014 (anexă la procesul-verbal).

Dl **Grigore COJOCARU**, primarul or. Florești, a concluzionat că suma inițială, stabilită pentru anul 2014 pentru Regiunea de Dezvoltare Nord, a fost redusă cu 15292,9 lei.

Dl **Ion BODRUG**, director ADR Nord, a concretizat că ADR Nord este capabilă să valorifice sursele financiare alocate pentru proiectele de dezvoltare regională, însă la unele proiecte documentația tehnică nu este în regulă. A adus exemplul proiectului depus de către Consiliul Raional Fălești, care a accesat banii din Fondul Ecologic și nu din FNDR, conform procedurii stabilite. De aceea, sursele financiare au fost redistribuite la proiecte de dezvoltare regională din alte regiuni.

Dl **Ion PAREA** a dat citirii Deciziei nr. 5 *Cu privire la prezentarea informației despre decizia CNCDR privind redistribuirea mijloacelor financiare ale FNDR pentru proiectele din Regiunea de Dezvoltare Nord în anul 2014.*

S-a votat:

PRO – 26

CONTRA – 0

ABȚINUT – 0

S-a decis

1. Agenția va asigura implementarea eficientă a proiectelor de dezvoltare regională și valorificarea corespunzătoare a surselor FNDR.
2. Administrațiile publice locale, beneficiarii proiectelor de dezvoltare regională, să se implice activ în procesul de realizare a proiectelor de dezvoltare regională din raioanele / localitățile lor.

5. Conform agendei, Dl Președinte al CRD Nord a oferit cuvântul Dlui **Grigori MÎRZENCO**, consultant Național junior în DLR, și Dlui **Thomas HERZ**, expert internațional în același domeniu, care au prezentat subiectul *Cu privire la progresul înregistrat în procesul de elaborare a PRS în domeniul DRL* (prezentarea anexată la procesul-verbal)

S-a relatat despre:

- activitățile realizate în Sectorul Drumurilor Regionale și Locale;
- considerații de bază a sectorului DLR;
- viziunile părților interesate;
- abordarea utilizată pentru identificarea rețelei DRL;
- metodologia de Identificare a Rețelei de DRL prioritare;
- criteriile utilizate pentru identificarea Celulelor;

- finalizarea PRS-urilor preliminare prin încorporarea comentariilor și recomandărilor relevante primite de la MDRC și ADR-uri.

În contextul prezentării experților GIZ / GOPA II, Dl **Valerian BÎNZARU**, Șeful Direcției generale dezvoltare regională, a concluzionat că PRS în domeniul DLR este al 4-lea PRS elaborat. De aceea, la propunerea MDRC acest subiect a fost relatat la ședința CRD Nord, pentru ca membrii CRD să se familiarizeze cu metodologia abordată și măsurile ce urmează a fi întreprinse. La elaborarea acestui PRS trebuie luate în calcul toate strategiile ce au tangență cu DLR, iar prioritățile să fie în concordanță cu prioritățile stabilite la nivel național, deoarece următoarele proiecte în domeniul DLR vor reieși din acest PRS. A solicitat ca persoanele delegate din cadrul Consiliilor raionale să lucreze nemijlocit cu experții pentru identificarea coridoarelor din RDN care vor fi incluse în Program.

Dl **Valeriu ȚARIGRADSCHI**, Președintele raionului Glodeni, a propus să fie luat în considerație faptul că raioanele din RDN ar trebui să aibă același grad de beneficiu, adică unele raioane să nu rămână marginalizate. Principiile luate ca bază în procesul de elaborare a PRS sunt binevenite, dar nu au fost analizate toate variantele posibile. În primul rând, este necesar de luat în considerație dezvoltarea socio-economică a localităților.

Dl **Ion PAREA**, Președintele CRD Nord, a dat citirii Deciziei nr. 4 *Cu privire la progresul înregistrat în procesul de elaborare a PRS în domeniul DRL* (anexă la procesul-verbal). S-a propus spre vot.

S-a votat:

PRO – 26

CONTRA – 0

ABȚINUT – 0

S-a decis: Se recomandă președinților de raioane să asigure participarea membrilor Grupului de Lucru la ședința de audieri publice a Programului Regional Sectorial în domeniul Drumuri Locale și Regionale. Data audierilor publice va fi anunțată suplimentar.

6. Conform agendei, cuvânt i s-a oferit Dnei **Ana DRUȚĂ**, manager al proiectului implementat de Oficiul Schimbarea Climei, care a relatat subiectul *Cu privire la Fenomenul schimbărilor climaterice, vulnerabilitatea și oportunitățile de adaptare*.

Membrii CRD Nord au fost informați despre:

- provocările schimbărilor climaterice;
- impactul schimbărilor climaterice;
- politici de planificare a procesului de adaptare; decizia de la Cancun a CONUSC;
- documentele referitoare la Schimbările Climaterice;
- adaptarea la schimbările climaterice;

- adaptarea la schimbările climaterice și procesul de dezvoltare;
- rezultatele Proiectului PNA;
- implementarea opțiunilor de adaptare.

În continuare, Dna **Ana DRUȚĂ** a oferit cuvântul Dlui **Vasile SCORPAN**, manager la Oficiul Schimbarea Climei, Ministerul Mediului, care a relatat, conform agendei, subiectul *Cu privire la Proiectul ADA/UNDP „Suport pentru Procesul Național de Planificare a Adaptării Republicii Moldova la Schimbările Climatice”*: *Schema de granturi mici pentru finanțarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice la nivel local.*

Dl Vasile SCORPAN a informat despre:

- schema de granturi mici pentru finanțarea măsurilor de adaptare la schimbările climaterice la nivel local conceptul general de selectare a partenerilor proiectelor pilot;
- cadrul general de implementare;
- conceptul general de selectare a partenerilor proiectelor-pilot;
- identificarea raioanelor administrativ teritoriale;
- identificarea sectoarelor vulnerabile la nivel de raion;
- cerințe privind finanțarea și eligibilitatea activităților;
- activități imediat ulterioare.

Dl **Boris IVASI**, Vicepreședintele raionului Soroca, consideră că nu s-au selectat corect raioanele pentru implementarea proiectului-pilot. De exemplu, în orașul Soroca nu există o stație de epurare. Poluarea râului Nistru din regiunea orașului Soroca afectează negativ starea ecologică a țării.

Dl **Vasile SCORPAN**, manager la Oficiul Schimbarea Climei, a răspuns că grantul oferit este în valoare de 30.000 de euro, dar proiectul pentru stația de epurare valorează 3 mln. de euro. Prin urmare, acest grant nu poate contribui la soluționarea problemei orașului Soroca.

Dl **Ion PAREA** a propus spre vot Decizia nr. 6 cu privire la *Fenomenul schimbărilor climatice vulnerabilitatea și oportunitățile de adaptare* (anexă la procesul-verbal).

S-a votat:

PRO – 26

CONTRA – 0

ABȚINUT – 0

S-a decis: Se ia act de subiectul relatat de către reprezentantul Oficiul Schimbării Climei, axat pe *Fenomenul schimbărilor climatice, vulnerabilitatea și oportunitățile de adaptare.*

La fel, s-a propus la vot și Decizia nr. 7, *Cu privire la proiectul ADA/UNDP „Suport pentru Procesul Național de Planificare a Adaptării Republicii Moldova la Schimbările*

Climatice”: Schema de granturi mici pentru finanțarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice la nivel local (anexă la procesul-verbal).

S-a votat:

PRO – 26

CONTRA – 0

ABȚINUT – 0

S-a decis:

1. În conformitate cu indicatorii de vulnerabilitate ai adaptării la schimbările climatice, se aprobă raioanele cu cel mai înalt grad de vulnerabilitate și acceptate pentru implementarea proiectelor-pilot: Sângerei și Fălești.
2. Sectoarele cu cel mai înalt grad de vulnerabilitate în raioanele respective sunt Agricultură și Resursele de apă.
3. Data ședinței Consiliului Regional pentru Dezvoltare Nord este considerată și data lansării apelului de propuneri de proiecte

Dl **Ion PAREA** a reamintit despre subiectul inclus în agenda ședinței de astăzi, propus de către Dl **Dorin ANDROS**: *Cu privire la implicarea Consiliilor raionale pentru identificarea terenului necesar pentru construcția depozitului regional de deșeuri în Zona II de MDS în RDN.*

Pentru a expune acest subiect, cuvântul i s-a oferit Dnei **Tamara GUVIR**, expert național în domeniul MDS, care a relatat despre:

- situația curentă privind elaborarea Studiului de Fezabilitate, MDS;
- temei pentru dezvoltarea proiectului;
- zonele de management al deșeurilor;
- starea actuală a domeniului în zona 2 de management a deșeurilor;
- sistemul planificat de management al deșeurilor;
- amplasamente propuse;
- amplasamente propuse suplimentar;
- concluzii generale;
- exemple: depozit regional.

Dl **Ion PAREA** a mulțumit pentru prezentare și a propus spre vot Decizia nr. 8, *Cu privire la implicarea Consiliilor raionale pentru identificarea terenului necesar pentru construcția depozitului regional de deșeuri în Zona II de MDS în RDN* (anexa la procesul-verbal).

S-a votat:

PRO – 26

CONTRA – 0

ABȚINUT – 0

S-a decis:

1. Se va intensifica suportul din partea CR Edineț referitor la identificarea terenului necesar pentru construcția depozitului regional de deșeuri în zona II de management a deșeurilor solide din Regiunea de Dezvoltare Nord.
2. Se vor înainta propuneri din partea CR Dondușeni și CR Ocnița pentru identificarea terenurilor potențiale pentru construcția depozitului regional ce sunt amplasate în vecinătatea raionului Edineț.

Dl **Ion PAREA**, Președintele CRD Nord, le-a mulțumit membrilor CRD Nord pentru participarea la ședință.

Dl **Liviu OBOROC**, Viceministru al Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, la fel a mulțumit celor prezenți pentru participare și le-a dorit succese în activitatea cotidiană.

Președintele CRD Nord **Ion PAREA**

Secretarul CRD Nord **Ion BODRUG**